

Phát triển bền vững xuất khẩu hàng nông sản Việt Nam trong bối cảnh bảo hộ thương mại

Toàn cầu hóa thương mại dù thúc đẩy tăng trưởng kinh tế thế giới nhưng cũng tạo ra xung đột lợi ích kinh tế giữa các quốc gia, dẫn đến xu hướng chống toàn cầu hóa và chủ nghĩa bảo hộ thương mại. Các quốc gia bắt đầu sử dụng các chính sách mới để hỗ trợ doanh nghiệp nội địa trước sức ép cạnh tranh từ bên ngoài. Một số điểm đáng chú ý của chủ nghĩa bảo hộ thương mại hiện nay là: thứ nhất, chủ nghĩa bảo hộ thương mại ở các quốc gia lớn như Mỹ, Trung Quốc, EU có tác động mạnh mẽ đến hệ thống thương mại toàn cầu, đặc biệt là các nước đang phát triển. Thứ hai, xuất khẩu của Việt Nam nói chung và nông sản nói riêng phụ thuộc lớn vào một số thị trường trọng điểm như Mỹ, Trung Quốc, EU. Thứ ba, xuất khẩu nông sản tiếp tục đóng vai trò quan trọng trong phát triển nông nghiệp hàng hóa và đóng góp lớn vào kim ngạch xuất khẩu. Tuy nhiên, xuất khẩu nông sản Việt Nam vẫn chưa phát triển bền vững, mức độ đáp ứng các biện pháp TBT (hàng rào kỹ thuật trong thương mại) và SPS (biện pháp vệ sinh và kiểm dịch thực vật) còn thấp, nguy cơ bị áp thuế chống bán phá giá, chống trợ cấp còn cao, và tăng trưởng kim ngạch xuất khẩu chưa ổn định.

Phát triển bền vững xuất khẩu (PTBV XK) được hiểu là việc đạt được tốc độ tăng trưởng cao và ổn định về kim ngạch xuất khẩu dựa trên việc giải quyết hài hòa mối quan hệ kinh tế - xã hội - môi trường, cân bằng giữa lợi ích trước mắt và lâu dài, cũng như giữa tự nhiên

và con người. Để nông sản Việt Nam tiếp tục phát huy giá trị, vượt qua các rào cản kỹ thuật và tận dụng được cơ hội từ chiến tranh thương mại giữa các quốc gia phát triển, GS. TS. Đinh Văn Sơn cùng các cộng sự tại Trường Đại học Thương Mại, Bộ Giáo dục và Đào tạo đã thực hiện đề tài: *“Phát triển bền vững xuất khẩu hàng nông sản Việt Nam trong bối cảnh bảo hộ thương mại”*.

Xuất khẩu nông sản đóng vai trò quan trọng trong việc thúc đẩy phát triển nông nghiệp hàng hóa và đóng góp lớn vào kim ngạch xuất khẩu của Việt Nam. Tuy nhiên, cùng với xu hướng toàn cầu hóa thương mại ngày càng mở rộng, chủ nghĩa bảo hộ thương mại cũng phát triển với những biện pháp ngày càng tinh vi, tạo ra những thách thức không nhỏ cho các quốc gia có nền kinh tế phụ thuộc vào xuất khẩu như Việt Nam.

Trên cơ sở mục tiêu và nhiệm vụ đã đặt ra, đề tài đã đạt được những đóng góp đáng kể:

- Hệ thống hóa cơ sở lý luận về bảo hộ thương mại (BHTM) và tác động của BHTM đến xuất khẩu bền vững hàng nông sản, bao gồm tổng quan về phát triển bền vững xuất khẩu nông sản và tác động của BHTM, từ đó hình thành khung lý luận cho đề tài.
- Nghiên cứu kinh nghiệm của Trung Quốc và Thái Lan về phát triển bền vững xuất khẩu hàng nông sản trong bối cảnh gia tăng BHTM, cùng với trường hợp điển hình về xuất khẩu trái vải vào thị trường Mỹ, rút ra các bài học có giá trị tham khảo cho Việt Nam.
- Đánh giá thực trạng phát triển bền vững xuất khẩu hàng nông sản và thực trạng tác động của BHTM đến phát triển xuất khẩu hàng nông sản của Việt Nam giai đoạn 2011-2020.
- Đánh giá tác động của bối cảnh mới (toàn cầu, khu vực, đa phương, song phương) và bối cảnh BHTM đến phát triển bền vững hàng nông sản xuất khẩu của Việt Nam giai đoạn 2021-2030, từ đó xác định các cơ hội và thách thức.
- Đề xuất quan điểm, mục tiêu và giải pháp phát triển bền vững xuất khẩu hàng nông sản Việt Nam dưới tác động của BHTM giai đoạn 2021-2030.

Như vậy, đề tài đã thực hiện được những mục tiêu cơ bản đề ra. Tuy nhiên, do tình hình dịch bệnh COVID-19 diễn biến phức tạp, việc khảo sát thực tế gặp nhiều khó khăn, đặc biệt là khảo sát thị trường Trung Quốc để tìm hiểu kinh nghiệm và chính sách bảo hộ của nước này đối với nông sản, điều này phần nào ảnh hưởng đến chất lượng của đề tài. Nhóm nghiên cứu rất mong nhận được sự đóng góp của các chuyên gia và quý vị đại biểu để hoàn thiện hơn nữa.

P.T.T (NASTIS)

Nguồn: Cổng thông tin điện tử Cục Thông tin, Thống kê